

SÖYLEŞİ

1 MAYIS

24. 4. 1993 tarihinde saat 13.00'de Odamız lokalinde "1 Mayıs 1993" konulu bir söyleşi düzenlenmiştir. Söyleşiye konuşmacı olarak JMO Genel Sekreteri Mehmet Yüksel BARKURT ve Sekreter Haydar İLKER katılmışlardır.

M. Yüksel Barkurt konuşmasına şöyle başlamıştı:
"Her yıl 1 Mayıs günü yaklaştığında toplumda yaygın bir tartışma yaşanır. TMMOB ve JMO'da da benzer tartışmaları gözliyoruz. Bu yılda böyle bir tartışmanın olması kaçınılmazdı.

Bazı üyeler 1 Mayıs'lara daha bir duyarlı olunmasını İsterlerken, bazı üyeler 1 Mayısların işçi sınıfı ile ilgili olduğunu, doğrudan bizi ilgilendirmediğini! dile getirmektedirler.

1 Mayıs, işçi sınıfının birlik, dayanışma ve mücadele günüdür» Aynı zamanda 1 Mayıs Türkiye'de, demokrasi-mizin gelişmişlik düzeyi, eksiklikleri dikkate alındığında, ekonomik ve siyasal istemlerin geniş halk kitleleri tarafından dile getirildiği bir eylem günüdür de. Bu anlamda, mühendis ve mimarların özel olarak da jeoloji mühendislerinin çalışan halk kitleleri ile birlikte ekonomik ve siyasal İstemleri dile getirmesi hem çok doğal, hem de zorunludur. Bu istemlerin yalnızca işçi sendikaları tarafından dile getirilmesi yeterli olamaz, mücadelenin başarı şansını azaltır. Kaldı ki Jeoloji Mühendisleri Odası'nın üyelerinin büyük bir çoğunluğu işçi sınıfının içinde ve onun bir parçasını oluşturmaktadır."

Dünyada 1 Mayıs

Amerika'da 1861-1865 yılları arasında yaşanan Kuzey-Qüney Savaşı Kuzey'in yengisi ile sonuçlanmıştır. Bu aynı zamanda dinamik kapitalist güçlerin, gelişmenin önünde engel olan Qüney'li toprak sahiplerini, kölecileri tasfiye etmesi anlamına geliyordu. Aynı nedenlerle,

1865'de yeniden Cumhuriyet başkanlığına seçilen Abraham Lincoln, Karl Marks tarafından I. L Enternasyonel adına kutlanmıştır.

Savaşın sonunda özgürleşen zenci köle emeği bütün ülkeye yayılmış, işçi ücretlerinin düşmesi gibi olumsuz bir sonuç da doğurmuştur. Ücretlerin düşüşünü engellemek için Amerika'nın değişik yerlerinde ve değişik tarihlerde sert işçi direnişleri ortaya çıkmıştır. 13 Ocak 1874'de Doğu Misisipi'deki işçi direnişinde 100, Pensilvanya kömür madeninde 10 ve demiryolu işçilerinin direnişinde 12 işçi öldürülmüştür*

Ağırlaşan çalışma koşullarının düzeltilmesi için 1884'de Şikago'da toplanan İşçi Sendikaları Kongresi, 8 saatlik işgünü için mücadele kararı almıştır* Bu karar bir yıl sonra Washington İşçi Kongresi'ncede benimsenir ve 1 Mayıs 1886'da eyleme geçilir. Şikago, Cincinnati» San Fransisko, Saint Luise, New York'da 5000 İşletmede işçiler genel greve giderler, 3 Mayıs 1886'da Şikago'da Mc Cormick Harvester Fabrikası önünde miting yapan 10 bin işçinin üzerine polis ateş açar ve 4 işçi ölür, Katliamı protesto etmek için 4 Mayıs 1886'da İşçiler Highmarket Meydanında bir miting düzenlerler. Patlayan bir bombadan sonra çıkan çatışmada 7 polis, 4 işçi ölür ve her İki taraftan 100 kişi yaralanır.

Polis olayların sorumlusu olarak 8 işçi liderini tutuklar. Bunlardan birisi hapisten kaçır, birisi hapiste öldürülür ve 4'ü de 11 Kasım 1887'de idam edilir.

İşçi liderleri mahkemede suçlamaları reddetmişler ve

ısrarlara karşın af isteğinde de bulunmamışlardır. Liderlerden 3'ünün son sözleri oldukça ilginçtir ve büyük bir kararlılığı yansıtırlar,

Lingg : "Sizi tanımıyorum! Sizin kanunuzu da tanımıyorum! Sizin düzeninizi, zorbalığa dayanan yetkinizi tanımıyorum! Onun için asın beni!"

Fischer : "Ölüme mahkum edilmemi protesto ediyorum, çünkü cinayet işlemedim. Ancak sosyalist olduğum için Öleceksem, buna bir diyeceğim yok."

Parsons ; "Eğer Illinois halkı, kendisini temsil edenleri yetkili sayarak, onların huzuruna gönüllü olarak çıkmış olan bir suçsuzun asılması karşısında susmayı göze alabiliyorsa, ben de savunduğum fikirler ve davam uğruna asılmayı göze alabilirim,"

Amerika'deki bu olaylar bütün dünyada büyük bir etki yaratmış ve bu etki günümüze kadar devam etmiştir, 1889'da Paris'te toplanan II. Enternasyonel Kuruluş Kongresi 1 Mayıs 1886'yı anma kararı almıştır. 1890'da uygulanan bu kararın bütün dünyada büyük bir destek görmesi üzerine II, Enternasyonel'in 2. Kongresi 1 Mayıs'ın uluslararası düzeyde ve her yıl kutlanmasını kararlaştırmıştır,

Türkiye'de 1 Mayıs

Osmanlı İmparatorluğu döneminde ilk 1 Mayıs'ın 1881'de Selanik'de kutlandığını öğreniyoruz. Yine 1912'de Selanik'de kitlesel olarak, İstanbul'da ise yemekli bir toplantı ile kutlandığı kitaplarda yazılı.

İstanbul'da ilk kitlesel kutla-

ma ise işgal altında. 1921 yılında Şişli Abide-i Hürriyet Meydanı'nda olmuştur. Anti-ernperyalist sloganların egemen olduğu bu 1 Mayıs'a oldukça büyük bir insan kitlesi katılmıştır.

1922'de İstanbul'un yanında Ankara, İzmir, İzmit ve Adapazarı'nda da kitlesel olarak 1 Mayıs kutlanmıştır.

İzmir İktisat Kongresi'nde 1 Mayıs İşçi Bayramı olarak kabul edilmiş, ancak 1923, 1924, 1925 yıllarındaki 1 Mayıs kutlamalarında tutuklanmalar yaşanmıştır.

1925 ile 1976 yılları arasında Türkiye'de 1 Mayıs kutlamalarına izin verilmemiş ve her yıl tutuklamalar ve baskılar yaşanmıştır* Aradan geçen uzun yıllardan sonra, 1 Mayıs ilk kez 1976 yılında, DİSK'in öncülüğünde. Taksim Alanı'nda kitlesel ve coşkulu olarak kutlanmıştır.

1977 1 Mayıs'ı İstanbul'da Taksim Alanı'nda çok büyük bir katılımı gerçekleşmiş, ancak provokasyon sonucu ortaya çıkan olaylarda 36 kişi yaşamını yitirmiştir.

1978 1 Mayıs'ı günümüze kadar kutlanabilen son kitlesel 1 Mayıs olmuştur. Yine büyük bir kalabalıkla ve büyük bir coşkuyla Taksim Alanı'nda kutlanan bu 1 Mayıs'tan sonra, ülkemiz uzun yıllar askeri rejimin ve onun sivil uzantılarının uygulamaları nedeniyle 1 Mayıs'ları yaşayamamıştır, kutlayamamıştır.

1 Mayıs 1993'ün yeni bir başlangıç olmasını umuyor ve diliyorum,

ir it *

Mehmet arkadaşımız işçi

sınıfının mücadelesinin bugünlere nasıl ulaştığını gayet iyi anlattı. Bende bu mücadelede yaşamını yitirenleri birkez daha saygıyla anarak sözlerime başlamak istiyorum. Size 1 Mayıs 1993'e yönelik gelişmeleri anlatmak istiyorum*

Çiçek bayramı dediler olmadı; bahar bayramı dediler olmadı; 24 Temmuz'da kutladılar olmadı; öyleyse 1 Mayıs'a içini boşaltarak sahip çıkmak en doğrusu olacaktı.

Genel Başkan ve Genel Sekreterlerinin imzasıyla 31 Mart 1993 tarihinde Türk-İş çeşitli kuruluşlara bir çağrı yaptı. Size buradan bazı bölümleri okumak istiyorum : Konfederasyonumuz ".....", 1 Mayıs gününün kardeşlik, dayanışma ve barışın ifadesi olduğu anlayışını yerleştirmek amacındadır, 1 Mayıs gününün, aynı vatan toprağı üzerinde sonsuza dek birlikte ve kardeşçe yaşama sevincinin paylaşılacağı bir biçimde çalışan kesimin katılımıyla ulusal dayanışma ruhu ile kutlanmasını sağlayacak görüş ve önerilerin belirlenmesi amacıyla Konfederasyonumuz bir toplantı yapılmasını kararlaştırmıştır.

Görüleceği gibi 1 Mayıs'ın birlik, dayanışma ve mücadele günü olduğu unutturulmak isteniyor ve evrensel boyut dışlanarak ulusallık ön plana çıkartılıyor.

Türk-İş bu toplantıya DİSK ve Hak-İş'i davet etmedi.

Toplantıya katılan TMMOB, DİSK ve Hak-İş'in de çağrılması gerektiğinde belirterek, 1 Mayıs'ın birlikte kutlanması önerdi. Diğer Örgütlerde birliklikten yana olduklarını belirttiler.

Ancak Türk-İş buna yanaşmadı. Gerekçe olarak kendilerinin en büyük konfederasyon olduklarını gösterdiler.

Daha sonra yapılan toplantılarda da Türk-İş aynı tavrını sürdürdü. Bunun üzerine TMMOB ve toplantıya katılan Örgütlerin büyük bir çoğunluğu toplantılara katılmama karar aldılar.

Demokratik örgütlerin bu kararlı tutumları, TÜRK-İŞ'e geri adım attırdı. 8 Nisan 1993 tarihli TÜRK-İŞ bildirgesinde 1 Mayıs'ın» İşçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olduğu vurgulanarak yeniden toplantı çağrısı yapıldı. Ancak TÜRK-İŞ yine DİSK ve HAK-İŞ'e çağrı çıkarmadı,

İstanbul'da TÜRK-İŞ'e bağlı 83 şube bir basın toplantısı düzenliyerek, 1 Mayıs'ın diğer konfederasyonlarla birlikte "Birlik, Mücadele ve Dayanışma" günü olarak kutlanması gerektiğini vurguladılar.

Bu arada DİSK birliktelik için diğer konfederasyonlara çeşitli kereler çağrı yaptı ancak olumlu sonuç alınmadı,

TMMOB, DİSK ve Kamu Sendikaları Platformu ile birlikte İstanbul'da 1 Mayıs kutlama Komitesinde yer aldı. Ankara'da ise Odalar olarak Ankara İl Komitesinde görev alarak, Ankara'daki çalışmaların organizesinde ve pratik çalışmalarda yer aldık,

JMO olarak katıldığımız her toplantıda 1 Mayıs'ın birlikte ve en geniş katılımı kutlanması gerektiğini vurguladık, TÜRK-İŞ ve HAK-İŞ'in yanlış tutumlarından dolayı DİSK'le birlikte Pendik Alanında kutlayacağımızı bildirdik. Ancak bu davranışımızın, sendikalar arası rekabette DİSK'i desteklediğimiz anlamına gelmediğini çeşitli defalar altını çizerek belirttik ve DİSK'in şüandaki zihniyetine karşı eleştirilerimizin saklı olduğunu toplantılarda açıkça dile getirdik,

1 Mayıs 1993'de Pendik Alanında bulunup en geniş katılımın sağlanabilmesi için hepimize görev düşüyor diyerek konuşmama son veriyorum, •